

Seletuskiri

Riigi Infosüsteemi Amet (RIA) taotleb riigieelarve seaduse § 58 lõike 1¹ ja 4 alusel ning kooskõlas Vabariigi Valitsuse 31. juuli 2014. a määruse nr 123 „Vabariigi Valitsuse reservist vahendite eraldamise ja eraldatud vahendite kasutamise kord“ § 4 lõikega 4¹ raha eraldamist Vabariigi Valitsuse reservi sihtotstarbelistest vahenditest 736 290 euro ulatuses Euroopa Liidu küberturvalisuse 2. direktiivist (NIS2) tulenevate lisanduvate kohustuste täitmiseks.

Tegevuse rahastamine on heaks kiidetud Vabariigi Valitsuse 15. jaanuari 2026 istungi otsusega.

NIS2 on 16. jaanuaril 2023 jõustunud direktiiv, mis asendab oma eelkäijat ning parandab olemasolevat küberjulgeoleku staatust kogu Euroopa Liidus. Sellega loodi küberkriiside juhtimise struktuur (CyCLONE), käsitletakse uusi valdkondi, nagu tarneahel, haavatavuste haldus, tuumik Internet ja küberhügieen. Lisaks hõlmab see suuremat osa majandusest ja ühiskonnast, kaasates rohkem sektoreid. Rohkem üksusi on kohustatud võtma meetmeid oma küberturvalisuse taseme tõstmiseks. NIS2 täiendab ja täpsustab ka ENISA rolle ja vastutust.

2026. aasta jaanuarist hakkas kehtima küberturvalisuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus (edaspidi KüTS), millega võeti Euroopa Liidu küberturvalisuse 2. direktiiv ehk NIS2 Eesti õigusesse üle. KüTSi muudatus tõi kaasa mitmed uued sektorid, mille tulemusel kasvas 2026. aastast Eesti KüTS subjektide arv ligikaudu 3000 subjektilt RIA esialgse hinnangu kohaselt 6500 subjektini. See tähendab oluliselt suuremat, ennekõike nende subjektide nõustamise ja järelevalve rolli. Osa ülesandeid – üksuste kohta käivate andmete saamine, nende täpsustamine ja asjakohasel juhul edastamine Euroopa Liidu Küberturvalisuse Ametile või Euroopa Komisjonile – on seotud kõigi KüTSi subjektidega. RIA eelarve ei ole lähtuvalt ulatuslikest uutest kohustustest ja subjektide arvu olulisest kasvust suurenenud.

Lisandunud kohustuste täitmine nõuab nii lisatööjõudu kui ka lisaeelarvet. 2023. aastal oli RIA Küberturvalisuse Keskuses 20 ametikohta tagamaks 3000 KüTS subjekti nõustamine ja järelevalve. KüTSi uute subjektide arv on täpsustamisel, aga RIA hinnangute kohaselt võib KüTSi uute subjektide arv küündida 3500 subjektini. Seetõttu ei pea RIA 2023. aastal VV otsusega heaks kiidetud 8 täiendavat ametikohta piisavaks, et lisandunud ülesannetega toime tulla. VV reservi eraldatud lisavahendid katavad vaid osa RIA-le lisandunud ülesannete täitmisega kaasnevatest kuludest.

RIA soovib välja tuua, et muutunud julgeolekuolukorras, kus järjest suurem roll on ka küberdomeenil, on RIA mehitamine vähemalt viisil, mis tagaks NIS2 direktiivist tulenevate ülesannete täitmise, kriitilise tähtsusega.

Tekkinud lisavajaduse katteks palume eraldada RIA-le VV sihtotstarbelisse reservi NIS2 direktiiviga seonduvate tööjõukulude katteks 2026. aastaks eraldatud eelarve vahendid summas **636 290** eurot.

Lisaks taotleme VV reservi 2024. ja 2025. aastast ületoodud vahenditest NIS2 direktiivi õigusliku rakendamisega seonduvateks ühekordseteks kuludeks **100 000** eurot.

Ühekordsete kulude eesmärgiks on tagada NIS2 direktiivi praktiline ja selge rakendamine Eestis, toetades õigusselgust nii KüTS subjektidele (ettevõtted ja asutused) kui ka RIA-le kui järelevalveasutusele. Lisaks soovime oluliselt vähendada NIS2 rakendamise halduskoormust ettevõtetele ning võimaldada RIA-le tõhusama järelevalve teostamine.

Ühekordsete kulude väljundina luuakse:

kvaliteetsed õigusanalüüsid NIS2 direktiivi tõlgendamiseks Eesti õigusruumis, mis toetavad NIS2 eesmärkide saavutamist viisil, mis tagab küberturvalisuse ning väldib liigset halduskoormust ettevõtetele;

praktilised ja arusaadavad juhendmaterjalid ettevõtetele ja asutustele küberturvalisusnõuete täitmiseks võimalikult väikese halduskoormusega.

Ekspertide kaasamine (käsunduslepingud)

Kaasatakse Eesti küberturvalisuse õiguse valdkonnas kogenud õiguseksperte käsunduslepingute alusel. Peamised ülesanded on NIS2 rakendamisega seotud detailsete õiguslike küsimuste kaardistamine ja analüüsimine, toetades nii õigusloomet kui praktilist rakendamist.

Väljundina luuakse kirjalikud õigusanalüüsid, sh nõuanded ja lahendused NIS2 nõuete Eesti õiguskorda ülevõtmisel ning juhendmaterjalid ettevõtetele ja teistele KÜTS subjektidele.

Eelarve 50 000 eurot.

Õigusteenuse ost teenusepakkujatelt (nt advokaadibürood)

Kaasatakse eksperte advokaadibüroodest ja muudest õigusteenuse pakkujatest kindlaks määratud töömahus. Kogenud eksperdid koostavad põhjalikumad õigusanalüüsid, nooremeksperdid panustavad juhendmaterjalide koostamisse ja tööde tehnilisse läbiviimisse. Väljundina luuakse NIS2 direktiivi rakendamiseks vajalikud mahukad ja põhjalikud õigusanalüüsid (nt riskihinnangud, regulatiivsete konfliktide kaardistused) ning spetsiaalselt NIS2 kontekstis tõlgendatud juhendmaterjalid ettevõtetele, mis hõlbustavad nõuete rakendamist ning vähendavad halduskoormust.

Eelarve 50 000 eurot.

Kokkuvõttes ühekordsete vahendite abil kaasatakse nii individuaalseid õigusspetsialiste kui ka professionaalseid õigusteenuse pakkujaid. Tulemuseks on kvaliteetsete analüüside ja juhendmaterjalide valmimine, mis:

- suurendavad õigusselgust;
- lihtsustavad ettevõtete ja asutuste tegevust NIS2 nõuete täitmisel;
- toetavad RIA järelevalvet;
- vähendavad kõigi osapoolt halduskoormust.

Taotletava summa arvestus

Tulemusvaldkond DIGIÜHISKOND		
Programm DIGIÜHISKOND		
Programmi tegevus RIIKLIKU KÜBERTURVALISUSE TAGAMINE		
		EUR
EA konto 50	Tööjõukulud (8 FTE)	636 290
EA konto 50	Tööjõukulud ühekordsed (käsunduslepingud)	50 000
EA konto 55	Majandamiskulud ühekordsed (õigusteenus)	50 000
	Eelarve kokku	736 290